

Kaliteli eğitim ve toplumsal sorumluluk

Prof. Dr. Ercan Tuncel
Eğitimden Sorumlu
Rektör Yardımcısı

Üniversite, ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatı ile bilimsel ve teknolojik ilerlemesinde önemli görevleri olan temel bir kurumdur. Bu kurumda yeni bilgiler kazanılır, bu bilgiler korunur, zenginleştirilir ve gelecek kuşaklara aktarılır. Bu anlamda üniversitenin özgeçmişi, araştırmalar sonucu yeni bilgi üretmek, bu bilgiyi de eğitim-öğretim etkinlikleri ile yaymaktır.

Öğretim, “**bireye belirli bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak**” olarak tanımlanabilir. Eğitim ise, öğretime göre daha geniş kapsamlıdır ve “**belirli bir konuya ilişkin bilgi ve beceri ile sınırlı kalmayıp, bireye, belirlenmiş bir amaca uygun davranış yatkınlıkları, bilgi ve görgü aşılıp, belirgin bir formasyon verme işlemidir**”. Böylesine bir eğitimden geçmiş bireyin, hayatını anlamlı kılacak ve yüceltecek güncel bir

yaşamsal kültür felsefesine sahip olması beklenebilir.

Çağdaş eğitim, bir sistem olarak ele alındığında, bir yandan toplumları gönence ulaştırmak amacıyla var olan bilgileri etkin bir şekilde yeni kuşaklara aktarırken, öte yandan da onları geleceği yaratacak yeni bilgi ve teknolojiler üretmeye yönlendiren politika, organizasyon ve yöntemlerin tümü olarak tanımlanabilir. Eğitim bir bütündür; ailede başlar, eğitim kurumlarında yoğunlaşır ve yaşam boyu devam eder. Dolayısıyla eğitim planlaması, tüm bu süreci kapsayacak şekilde yapılmalıdır.

Etkin ve istenilen faydayı sağlayabilecek bir eğitim planlaması için, öncelikle, yetiştirilmek istenen insan modeli belirlenmelidir. Bu model, çağımızı belirleyen bilgi toplumunun gereksinim duyduğu bir birey olacaktır. Mikro-

elektronik ve mikro-biyolojideki baş döndürücü gelişmeler sonucu ortaya çıkan bilgi toplumunun genel karakteristiği, yaşamda sürekli değişme, yenilenme, çeşitlenme, hızlanma, her alanda esneklik, kalite ve verimlilik artışıdır.

Önümüzdeki yüzyılı şekillendirecek bilgi toplumlarında en önemli faktör, bireye yönelik sürekli eğitimle daima gelişen ve yenilenen bilimsel bilgiye sahip insandır. Bu insan öğrenmeyi öğrenmiş, eleştirel ve nesnel düşünebilen, analiz-sentez yapma ile problem çözme becerisi gelişmiş, yaratıcı düşünceye sahip, araştırmacı, işbirliğine yatkın ve girişimci bir yapıda olmalıdır.

Üniversitelerimizin yüzyılımızın bilgi toplumunun gereksinim duyduğu bireyleri yetiştirebilmeleri, bu bireylerin öğrenmeyi öğrenme, problem çözme, yaratıcı düşünme gibi yukarıda sözü edilen nitelikleri hangi oranda kazanmış olduklarına bağlıdır. Bu niteliklerin kazanılması ve geliştirilmesi süreci göz önüne alındığında, niversite eğitiminin doğrudan ortaöğretime dayalı olduğu görülecektir. Bu tür nitelikleri sistemli bir biçimde verecek kişilerin yetiştirilmeleri açısından, ortaöğretime ğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri anahtar konumundadırlar.

Bu yüzden eğitim fakültelerinin olanakları artırılmalı ve niversiteler bu kurumlar aracılığı ile niversite öncesi eğitimin içinde ve yanında yer almalıdırlar.

Üniversiteler bilgi üreten, yayan ve bu işlevleriyle eğitim-ğretim yapan kurumlardır. Bilginin ve değerlerin hakim olduğu toplumlar, çoğunlukla niversite mezunları tarafından biçimlendirilir. Ancak niversite mezunları bunu sadece mesleklerini uygulamakla değil aynı zamanda aldıkları kültürle gerçekleştirirler. **Bu nedenle, niversitelerimizde mesleki alanlarda uzmanlaşmaya olduğu kadar, kültür eğitimine de önem verilmelidir. Ancak bu yapılırken niversiteler değer dikte etmemeli; tersine, sürekli bir diyalog içinde, herkesin kendi karar**

ve düşünce sistemini geliştirmek için gerekli koşulları ve olanakları yaratmalıdır. Ama her şeyden önce üniversitelerin titizlikle korumaları gereken nokta, akla ve bilimsel yönteme bağlılıkları olmalıdır.

Dar anlamda niversitenin işlevinin, ortalama öğrenciyi kültürlü insan ve nitelikli meslek sahibi haline getirmek olduğu söylenebilir. Ancak bu süreçte, özellikle bilgi anlamında, öğrenciye pek çok şeyin bir anda aktarılması dşnmemelidir. Bu, hem kişilerin öğrenme sınırlılıkları açısından hem de çağımızda baş döndürücü bir hızla artmakta olan öğretilecek bilginin çokluğu açısından göz önüne alınması gerekli bir faktördür. Bu nedenle eğitim programları hazırlanırken, öğrencinin öğrenme kapasitesi ve gereksinimi belirleyici olmalı, gerçekten öğrenilebilecek olandan fazlası ğretilmemeli; ancak ğretilecekler de doğru olarak belirlendikten sonra, hiçbir ödün verilmeden programlar uygulanmalıdır.

zet olarak ifade etmek gerekirse; eğitim, ğrenci merkezli olmalıdır.

Çağdaş bir toplumun bireyi, ezberci bir yöntemle yaratılamaz. Bilgi toplumunun üstün nitelikli bireyinin yetiştirilmesi ancak ağdaş eğitim-ğretim yöntemleri ile olasıdır. **ağdaş bir eğitim yönteminde ğrenci eğitim sürecinde pasif bir alıcı değil, aktif bir katılımcıdır.** Dolayısıyla ğrencinin katılımını sağlayacak olan motivasyon, eğitim-öğretimin temel belirleyenisidir. **ğrencinin eğitim ğretim sürecinde bazı derslerini seçerek kendi geleceğini şekillendirmede söz sahibi olması, bu motivasyonu sağlamada önemli bir faktördür. Eğitim sistemi olarak kredili sistemin seçilmesi ile öğrenciye bu olanak sağlanmaktadır.** Ayrıca bu sistemde ders sayılarının da göreceli olarak azaltılması nedeniyle, ğrenci derslere araştırma yaparak hazırlanma olanağı bulacak ve bu suretle eğitimde aktif bir katılımcı şekline dnyecektir.

Seçmeli ders sayısını artırarak öğrenciye seçenekler sunan kredili sistem, aynı zamanda öğrenciye kendi geleceğini kendisinin belirlemesi gibi çok ağır bir sorumluluğu da yüklemektedir. Ama sistem, öğrenciye, bu sorumluluğun altından en uygun şekilde kalkabilmesi konusunda destek sağlamak için, akademik danışmanlık kurumunu oluşturmuştur. Bunun için, her öğrencinin eğitim-öğretimini yönlendirmede yol gösterici olmak ve öğrencinin sorunlarını çözmede yardım etmek amacıyla bir öğretim üyesi akademik danışman olarak belirlenir. Kolayca görülecektir ki, akademik danışman öğrencinin başarısında önemli bir etkidir. Öğrencisiyle içtenlikle ilgilenen danışmanlar, eğitimin kalitesinin de belirleyicileri olacaktır.

Çağımızda uluslararasıdaki hızlı ticari-teknolojik entegrasyon süreci, üniversite eğitimini de standardize etme gereğini doğurmuştur. Üniversiteler verdikleri eğitimin çağdaş standartlara uygunluğunu akredite olmak suretiyle belgeleyebilirler. **Uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından yapılan akreditasyon, eğitim-öğretimin kalite belgesidir.**

Bir üniversitede eğitim-öğretimin niteliğinin artırılması, sistematik bir yaklaşımla sürekli geliştirilmesi ve elde edilmiş olan bu niteliğin korunmasının güvence altına alınması, günümüzde ancak uluslararası bir kuruluş tarafından akredite edilmekle olasıdır.

Üniversiteler temelde topluma ait kurumlardır ve topluma karşı hesap vermek gibi bir sorumlulukları vardır. Ancak üniversiteler aynı zamanda akademik özgürlüklerin kısıtlanmadığı, özgür bir eğitim-öğretim ortamının sürdürüldüğü ve değişen politik şartlardan etkilenmeyen ortamlar olmalıdır. **Bu şekilde özgür ve özerk ortamını koruyarak topluma hesap verebilmesinin tek yolu da, akredite olup çağdaş bir kurum olduğunu ait olduğu topluma belgelemesidir.**

Çağdaş bir eğitim-öğretim kurumu olmak kararında olan üniversitemiz, akreditasyon sürecini başlatmıştır.

Bu sürece uygun olarak:

- Kredili sistem, tüm fakülte ve yükseköğretimimizde uygulanmaya başlanmıştır.

- Kredili sistemin karakteristikleri olan seçmeli ders sayıları artırılmış, yan alan ve çift alan lisans eğitimleri uygulamaya konmuştur.

- Ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak bağlı değerlendirme sistemine geçilmiş ve bu amaçla bir yazılım geliştirilerek öğretim üyelerinin kullanımına sunulmuştur.

- Çağdaş bir öğrenci işleri uygulaması için merkezi öğrenci işleri otomasyon programı yazılımı hazırlanmış ve pilot uygulamaya geçilmiştir. Otomasyon proje grubunca kredili sistem programının uygulama çalışmaları sürdürülmektedir.

- Yabancı bir dil bilmenin önemi nedeniyle, 2001-2002 eğitim öğretim yılında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Çevre Mühendisliği ve Endüstri Mühendisliği, Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe, Psikoloji ve Sosyoloji bölümlerinde uygulanan zorunlu İngilizce hazırlık programının, 2002-2003 eğitim öğretim yılında Tıp Fakültesinde ve Yalova Meslek Yüksekokulu -Deniz ve Liman-İskele ve Güverte programlarında da başlatılma kararı alınmıştır.

Üniversitelerde verilen eğitimin niteliğinin en belirleyici ögesi öğretim üyeleridir. Bir üniversitenin diğer üniversiteler içerisindeki yerini belirlemede öğretim üyelerinin bilimsel donanımı ve eğitici yeteneği en önemli faktördür. Biz inanıyoruz ki; üniversitemiz, yönetiminin akredite olmada gösterdiği kararlılıkla birlikte öğretim üyelerimizin bilimsel kalitesi ve özverili eğitimcilik yetenekleri ile çağdaş üniversiteler içerisinde lâyık olduğu yere en kısa sürede ulaşacaktır.